अनुयाजान्ते स्वरुं जुहोति दिवं ते धूम इति (६.२१) ॥१२॥ अनुयाजान्ते धारायाजान्ते जुह्वामवधाय स्वरुं जुहोति इदꣳ स्वरवऽइति त्यागः · प्रत्याक्रम्य जुह्वाꣳ स्वरुमवधायानुयाजान्ते जुहोति द्यां ते धूम इत्यापस्तम्बः · काठके च सꣳस्थितयजुर्हुत्वा जुह्वा स्वरुं जुहोत्यनुपस्तीर्णमनभिघारितं[1] द्यां ते धूम इति · प्रतिपत्तिरियं चरितार्थत्वात् नाशदोषादौ सकृद्गृहीतेनाज्येन होमः ।

पशुदेवतावनस्पतिभ्याꣳ स्रुग्व्यूहनम् ॥१३॥ वनस्पतिस्तु स्विष्टकृद्विकारः अतस्तस्य व्यूहने संकीर्तनं न प्राप्नोति प्रधानदेवतानामव्यूहने संकीर्तनदर्शनात् अतो वचनात्तस्योच्चारणम् । वनस्पतिग्रहणऽएव क्रियमाणे परिसंख्यामाशङ्क्य तस्यैवोच्चारणेन व्यूहनं मा भूदिति पशुदेवताग्रहणम् तस्या अपि दर्शपूर्णमासधर्मित्वेन प्राप्तस्य व्यूहनस्यानिषिद्धत्वात् · अत्र तु तस्या एकत्वात्कालगुणभेदाभावाद्व्यवधानाच्च पशुदेवतापशुपुरोडाशदेवतयोस्तन्त्रेणोच्चारणम् यत्र तु व्यवधानम् सपशुचातुर्मास्यादौ तत्र भेदेनेति · यत्र च पशुदेवतानां पशुपुरोडाशदेवतानां च भेदो भवति यथा सौत्रामण्याम् (१२.७.२.१६) तदाहुरन्यदेवत्याः पशवो भवन्त्यन्यदेवत्याः पुरोडाशा इति तथा चेष्टकापशौ पञ्चपशुपक्षे (६.२.७.३५) वैश्वानरः पशुपुरोडाश इति अत्र तन्न प्राप्नोति अपशुदेवतात्वात् प्रासङ्गिकत्वाविशेषात्तु तत्रापि भवति · एवं प्रासङ्गिकानां चातुर्मास्यहविर्देवतानां देवसूदेविकाहविरादीनां च व्यूहने संकीर्तनं ज्ञेयम् ।

जाघन्या पत्नीसंयाजनम् ॥१४॥ जाघन्या पशोः पुरुडूपेण हविषा पत्नीसंयाजान्कुर्यात् · आज्यस्थालीस्थाज्येन प्रकृतौ पत्नीसंयाजानां दृष्टत्वादिह तत्स्थाने जाघनीविधानादाज्यस्थानापन्ना जाघनी · ततश्च हविरासादनकाले जौहवानामासादनालम्भानन्तरं तस्या अप्यासादनालम्भने भवतः । आपस्तम्बसूत्रे विशेषः प्रवावर्ज[2] चतसृभिः पत्नीसंयाजानभिजुहोति दक्षिणेन विहारं जाघनीꣳ हुत्वा तया पत्नीः संयाजयत्याज्येन सोमत्वष्टाराविष्ट्वोत्तानायै जाघन्यै देवानां पत्नीभ्योऽवद्यति नीच्याऽअग्नये गृहपतय ऽउत्तानायै होत्रऽइडामवद्यति नीच्याऽअग्नीधे तां पत्न्यै प्रयच्छति ताꣳ साधर्यवेऽन्यस्मै मया रमणायेति[3] । ततश्चतसृभिः स्रुग्भिः

१) °स्तीर्त्यमन° AB. २) ?? ३) ? —रमणायेति C. भयास्म° B. मया स्म° A.